

Milý pane doktore

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Pondělí, 09 Leden 2012 22:15

(*Josefu Škvoreckému*) Milý pane doktore, Vaši nejbližší Vám říkali Errole, ale kdo dnes ví, kdo to byl filmový hrdina Errol Flyn? S Vašimi knihami jsem se setkal v polovině šedesátých let a jako puberťáka mě doslova a do písmene dostal román

Zbabělci

. Nevěděl jsem, že své později vydané knihy a povídky jste psal ve velmi mladém věku. Dar být básníkem a spisovatelem je člověku buď dán, nebo dán není a učit se lze jen řemeslo. Asi Vám nebylo lehké, když se na Vás koncem padesátých let minulého století vrhla smečka kritiků, kteří nemohli unést, že v období protinacistického odboje, podle oficiálních názorů vedeného komunisty, měli mladí lidé myšlenky na holky a na muziku, kterou tolik milovali, ačkoli byla označena jako neárijská a později jako kosmopolitní. Kdyby Váš román vyšel o několik let dříve, sdílel byste celou s jinými velikány české literatury, na něž svět krmený bulvárem a skandály pomalu zapomíná.

Tehdy se Vás zastal jediný Jiří Lederer ve Večerní Praze a stálo ho to místo a jeho pevný postoj po roce 1969 i předčasný odchod ze světa. V pozdější éře Antonína „Dobrotivého“ Novotného jste se pomalu, ale jistě stával slavným. Vaše knihy šly na dračku, vznikaly filmy jako ***O slavnosti a hostech***, kde můžeme vidět Vaši tvář i tvář Vaší paní Zdeny, ***Farářův***

konec

či ***Zloč***

in v Šantánu

, kde jste vyznal lásku své hvězdě Evě „Fitz“ Pilarové. Lubomír Lipský dal podobu poručíku Borůvkovi a krásná Marie Drahokoupilová slečně Stříbrné. Nevím, jaký by byl Váš osud, kdybyste po roce 1969 zůstal doma, vím jen, že byste nepublikoval jedinou řádku. Proto jste volil život daleko od rodného Kostelce - Náchoda a přesvědčil jste studenty, že člověk z neznámé země zná americkou literaturu daleko lépe než většina „native born people“. Na

Milý pane doktore

Napsal uživatel Tomáš Pohl
Pondělí, 09 Leden 2012 22:15

historickém sjezdu spisovatelů v roce 1967 jste nehovořil jako tribun lidu, ale jako vynikající překladatel, který se ptá, proč je bídně placen. Ostatně, tak se ptají vaši kolegové dodnes. Po roce 1969 bylo možné slyšet Váš hlas z rádia Hlas Ameriky, kde jste hovořil o literatuře. Vaše knihy vydané v exilu, zejména romány

Mirákl

, který tak trošku pobouřil některé disidenty, nebo

Inženýr lidských duší

, se půjčovaly na 24 hodin. Díky Vaší paní a Vám vzniklo nakladatelství prokazující, že česká a slovenská literatura existuje i v necenzurované podobě. Šel čas a v roce 1994 jsem v divadle Na Zábradlí stál ve frontě za hlasatelkou Kamilou Moučkovou s náručí Vašich knih a děkoval za autogramy Vám i Vaší paní za podpis v knize

Honzlová

. Vedle Vás seděl Váš celoživotní přítel pan doktor Lubomír Dorůžka. Bylo smutné, že na další židli neseděl Váš další veliký kamarád, spoluautor, básník a překladatel Jan Zábrana, jeden z největších lidí, které tato malá zem nosila. Velikým tématem Vašich povídek a románů byla jazzová hudba, Vaše životní láska, kterou jste aktivně provozoval. Myslím si proto, že si zasloužíte vzpomínku nejen jako literát, ale i jako hudebník. Vaše

Prima sezóna

se dočkala televizní úpravy a vím, že jste s ní byl spokojen. Po roce 1989 jste se domů nevrátil. Bylo to rozhodnutí, na které má každý svobodný člověk právo. Včera jsem se dočetl, že již nejste a potkáte se tam někdy, odkud se nevrací i s Vašimi hudebními láskami. Kdysi jsem četl jednu Vaši stať, kde se vyznáváte z obdivu knihy Václava Kaplického

Ještě nehřmí

. Kniha, pokud vím, vyšla v roce 1942 a od té doby ne. Přiznám se, že v mládí jsem knihu mnohokrát přečetl a oslovila mě stejně jako Vaši Zbabělci, protože pravdivě popisuje psychiku člověka v dospívání, byť na prahu 1. světové války. Chystal jsem se, že Vám do Toronta o svých pocitech nad knihou někdy napíši, ale nestalo se tak. Tak Vám o tom píši až teď, a snad ne tolik opožděně. Někdy Vám to určitě povím osobně. Mějte se tam hezky, milý pane doktore, děkuji Vám za všechno.